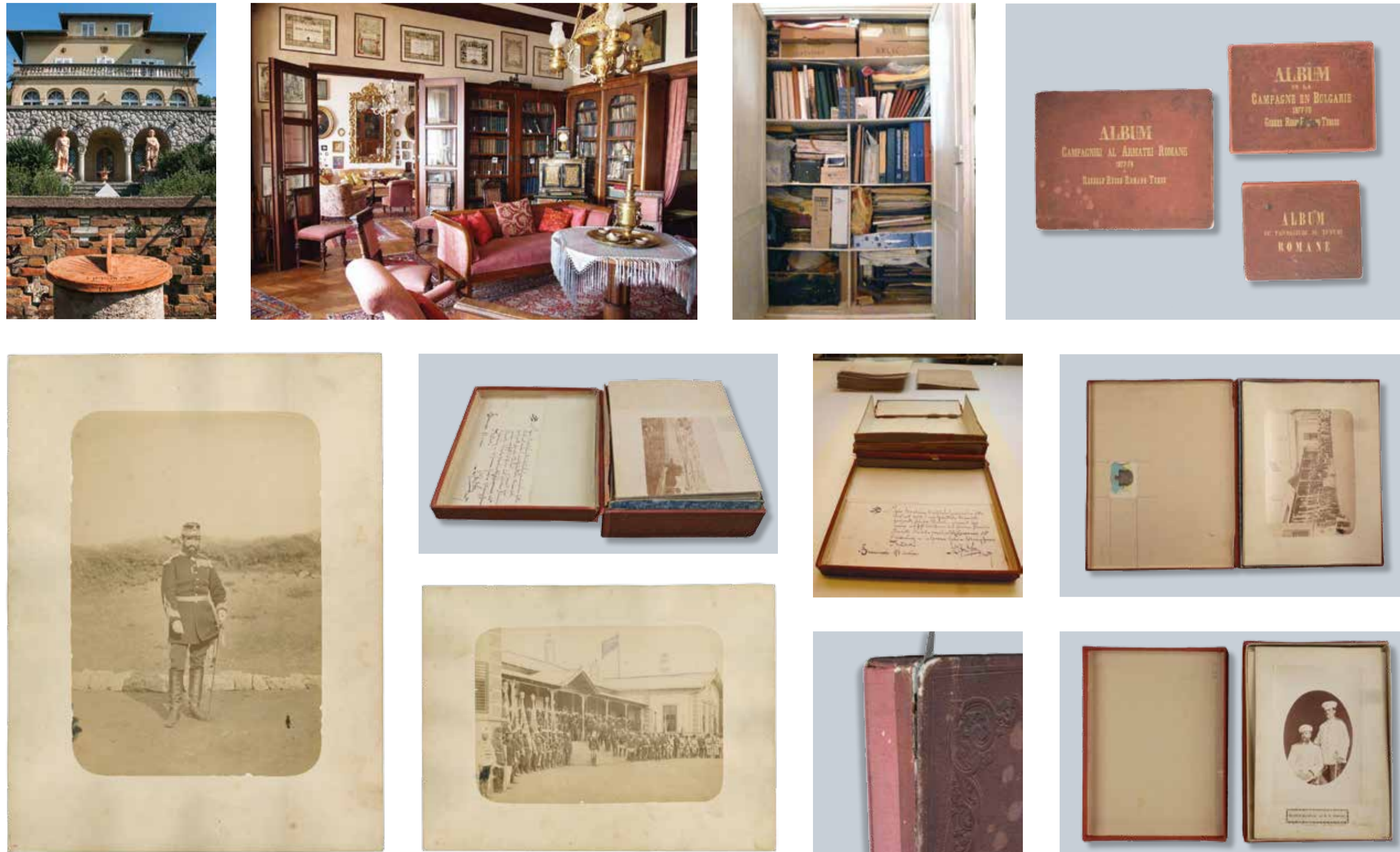

DIGITALIZACIJA FOTOGRAFIJA RUSKO-TURSKOG RATA 1877-1878: PRIMJER DOBRE PRAKSE

SAŽETAK:

Na zahtjev skrbitelja *Spomeničke knjižnice i zbirke Mažuranić-Brlić-Ružić* u Rijeci, koja je otvorena javnosti, edukaciji i kulturi, stručnjaci Državnog arhiva u Rijeci izveli su zaštitne radove na vrijednoj zbirci fotografija tematske cjeline „Fotografije iz Rusko-turskog rata 1877-1878“. Radove je odobrio i nadzirao Konzervatorski odjel u Rijeci.

Fotografije, pohranjene u tri kutije, integralni su dio ostavštine obitelji Mažuranić-Brlić-Ružić i kao zbirka čuvaju se u Villi Ružić. To je bio poklon Dr. Alfreda von Bernath Lendway-a sestri Henrietti Mažuranić. Dr. Lendway je autor svih naziva, opaski i opisa na poledinama fotografija. Na svakoj kutiji zlatotiskom je otisnut naziv pojedinog albuma na francuskom jeziku. Ta cjelina fotografija predstavlja unikatnu vrijednost, te svjetsku kulturnu baštinu. Upravo iz tog razloga, kao i zbog stupnja oštećenosti vrijedne i jedinstvene zbirke, bilo ju je nužno zaštititi i učiniti dostupnom široj kulturnoj javnosti. S obzirom da se radi o albuminskim fotografijama koje su iznimno osjetljive na utjecaje svjetlosti, a višekratno su u prošlosti izlagane te zbog toga oštećene, digitalizacija se nametnula kao jedini temeljni oblik zaštite.

UVOD:

Tri albuma iz perioda Rusko-turskog rata 1877-1878 predstavljaju cjelinu pa nije bilo nužno provesti odabir gradiva već su obrađeni svi predmeti iz zbirke u svrhu zaštite. Samo gradivo nije bilo pohranjeno u adekvatnim uvjetima i ambalaži te je iz tog razloga, ali i zbog dugogodišnjeg učestalog korištenja došlo do različitih oštećenja, kako mehaničkih tako i kemijskih (izbljedenost). S obzirom na navedeno, bilo je potrebno provesti arhivističko sređivanje zbirke i konzervatorsko-restauratorske radove na fotografijama i ambalaži, da bi se moglo pristupiti zaštitnom snimanju, odnosno, digitalizaciji.

Ukupno su obrađene 174 fotografije iz sljedećih albuma:

- ALBUM CAMPAGNIEI AL ARMATEI ROMANE 1877-78 IN RESBELU RUSSO-ROMANO-TURCU (31 fotografija)
- ALBUM DE LA CAMPAGNE EN BULGARIE 1877-78 GUERRE RUSSO-ROMANO-TURQUE (69 fotografija)
- ALBUM DE PAYSAGIURI SI TYPURI ROMANE (74 fotografije)

Suho čišćenje sekundarne podloge fotografije tkaninom od mikrovlakana

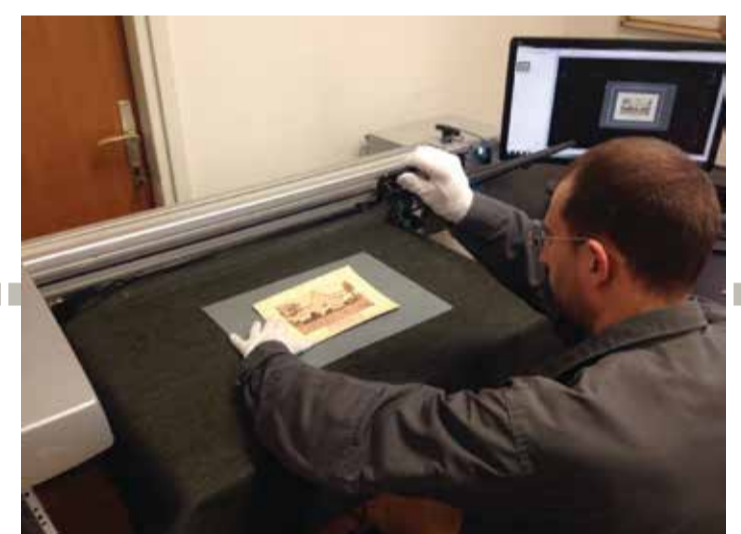
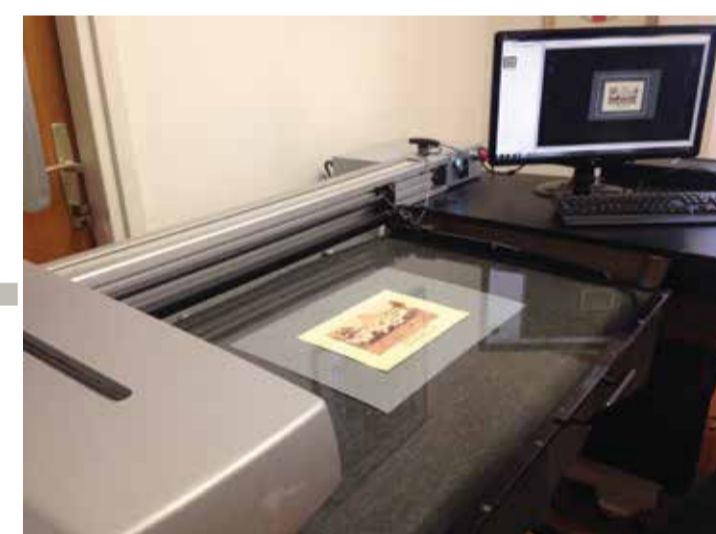
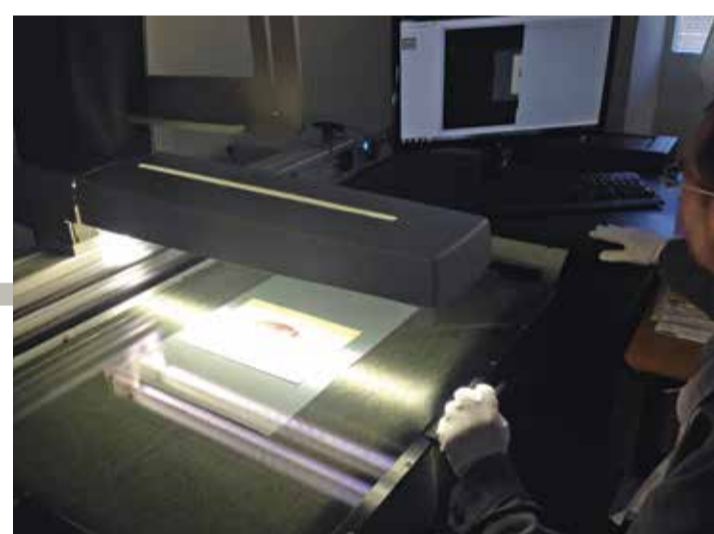
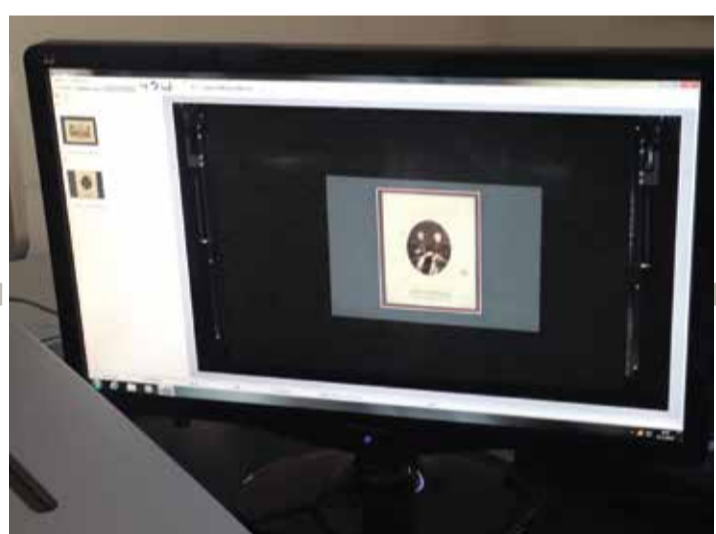
Precizno su uklanjane nečistoće mehanički pomoću skalpela koristeći pri tome optvizor (optičko povećalo)

Konsolidacija odignute primarne podloge gelom klucela-G u etilnom alkoholu

Izrada zaštitnih omota s preklapima od neutralnog pamučnog papira

Zaštitno snimanje (digitalizacija) fotografija skenerom „SupraScan i2s“

METODOLOGIJA RADA:

U prvoj fazi projekta, izvedena je arhivistička obrada fotografija.

Kod arhivističke obrade fotografija koristio se definirani standard za opis fotografija i izradu registri s podacima o nazivu fotografije, autoru, vremenskoj odrednici i kratkim opisom sadržaja (prijevod s njemačkog ili francuskog), dimenzijama fotografije i podlozi. Izrađena je poveznica sa starom signaturom fotografija i arhivska numeracija u trenutačnoj obradi.

Druga faza projekta se odnosi na konzervatorsko-restauratorske poslove koji su uključivali uklanjanje oštećenja u vidu površinskih nečistoća te sanaciju mehaničkih oštećenja, abrazije i puknuća. Imajući na umu da će se fotografije u originalnom obliku trajno pohraniti, izvedeni su postupci aktivne konzervacije kako bi se stabilizirali objekti te spriječila daljnja oštećivanja. U ovoj su fazi također restaurirane izvorne kutije da bi se sačuvala autentičnost objekata, ali su za samu pohranu fotografija izrađene uložnice i kutije po mjeri objekta, od materijala arhivske kakvoće prema najvišim standardima struke.

Treća faza, sam proces digitalizacije, pretvaranja analognih predmeta u digitalne, obavljen je na „SupraScan i2s“ skeneru, koji je u skladu sa ISO 19264 standardima koji se odnose na digitalizaciju kulturne baštine. Pri skeniranju je korištena i UV zaštitna folija koja je štitila osjetljive fotografije od štetnih UV zraka. U albumima se nalazilo ukupno 174 fotografije kojima je digitalizirana naslovnica i poledina budući da je poledina nerijetko sadržavala neke informacije koje bi korisniku mogle biti zanimljive. Također su digitalizirane i sve tri naslovnice kutija albuma. Izrađene su dvije verzije digitalnih kopija, jedna u višoj kvaliteti (.tiff, 300dpi) u svrhu trajne pohrane digitalne kopije te jedna u nižoj kvaliteti (.jpg, 300dpi) kao korisnička kopija za lakšu operativnost te manipulaciju. Također, zahvaljujući digitalnim kopijama izrađeni su faksimili za potrebe izlaganja i prezentacije.

REZULTATI:

Rezultat ovog projekta su zaštićeni vrijedni originali i mogućnost veće dostupnosti gradiva javnosti. Originali sada mogu biti trajno pohranjeni i na taj način se sprječavaju daljnja oštećenja, a zainteresiranim korisnicima na uvid se mogu dati digitalne kopije dok za potrebe izložbi se mogu koristiti faksimili.

ZAKLJUČAK:

Suradnja Državnog arhiva u Rijeci i „Spomeničke knjižnice Mažuranić-Brlić-Ružić“ može se smatrati primjerom dobre prakse suradnje u svrhu zaštite svjetske kulturne baštine.

